

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.320/2025/5. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Komlósi Nóra ügyvéd

(Cím4)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Törös Ügyvédi Iroda

(Cím3,

ügyintéző: dr. Törös Judit ügyvéd)

A per tárgya: felmondás jogellenességének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 7.Pf.20.617/2024/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szentendrei Járásbíróság 11.P.20.635/2021/77.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes mint adós és zálogkötelezett, valamint adóstársa 2008. március 31-én közjegyzői okiratba foglalt deviza alapú hitelkiváltási célú kölcsönszerződést, és önálló zálogjogot alapító szerződést kötött az alperes jogelődjével mint hitelezővel. Utóbbi a szerződésben vállalta, hogy az adósok részére 711.840 svájci frank összegű kölcsönt nyújt, aminek forint egyenértéke 47.496.000 forint volt.

[2] A felperes 2012. január hónaptól kezdődően a fizetési kötelezettségét nem teljesítette, ezért 2012. július 23-án az alperes jogelődje közjegyzői okiratba foglaltan a szerződést felmondta.

[3] A felperesnek a felmondás keltének időpontjában 10.404.260 forint túlfizetése állt fenn az alperesi jogelőddel szemben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a közjegyzői okiratba foglalt felmondás jogellenes. Ennek indokaként arra hivatkozott, hogy a felmondáskor nem állt fenn lejárt tartozása, hanem 10.404.260 forint túlfizetésben volt.

[5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a 2012. július 23-án közjegyzői okiratba foglalt felmondás jogellenes.

[7] Határozatának indokolása szerint az alperes végrehajtást kérői pozícióban áll, a felmondás esetleges jogellenessége a végrehajtásra is kihatással van. A felperes adósi pozícióban az alperessel szemben végrehajtás megszüntetése iránti pert sem indíthat alappal, mert a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (2) bekezdése alapján nem lehet arra alapítani a végrehajtási záradékkal és azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtások esetén a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt előterjesztett keresetet, hogy a felmondás érvénytelen vagy nem hatályosult. Mindezek alapján – megítélése szerint – fennálltak a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott feltételei, így az abban foglaltakat érdemben vizsgálta. Ennek körében idézte a 4/2021. PJE határozatban foglaltakat, és a beszerzett szakvélemény alapján megállapította, hogy a felperesnek a felmondás keltének időpontjában 10.404.260 forint összegű túlfizetése állt fenn az alperes jogelődjével szemben, ezért megállapította a felmondás jogellenességét.

[8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[9] A jogerős ítélet indokolása szerint a fellebbezési kérelem körében mindenképp a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az alperesnek van-e passzív perbeli legitimációja. Kifejtette, a perbeli legitimáció alapvetően anyagi jogi jellegű, a fél és az ügy tárgya közötti anyagi jogi kapcsolat, ezáltal az ügy érdemére tartozó kérdésként azt fejezi ki, hogy a felperest megilleti-e az általa érvényesített jog az alperessel szemben. Kiemelte: aktív vagy passzív perbeli legitimáció hiányában a keresetlevél abban az esetben utasítható el idézés kibocsátása nélkül, illetve szüntethető meg ez okból a per, amennyiben a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja, vagy a per csak jogszabályban meghatározott személy ellen indítható, illetve meghatározott személyek perben állása kötelező, és a felperes e személyeket – felhívás ellenére – nem vonta perbe. Utalt arra, hogy egyéb esetekben érdemi döntést igényel annak a meghatározása, hogy a felperest az alperessel szemben megilleti-e a keresettel érvényesített jog.

[10] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság nem észlelte, hogy a felperes a kereseti igényét nem a vele szerződő féllel, hanem az alperessel szemben érvényesítette, aki viszont az engedményezett követelés jogosultjaként nem vált a kölcsönszerződés alanyává. A hitelező jogutódja átruházott hitelportfóliójával összefüggésben ugyanis nem az alperes, hanem az O. Nyrt. minősül a szerződéses kötelezettségek körében félnek, tekintettel arra, hogy az alperes csak a követelés behajtásához kapcsolódó jogosítványok tekintetében tekinthető jogutódnak.

[11] Kifejtette: a szerződésátruházás eredményeként az O. Nyrt.-t illetik a felperessel kötött kölcsönszerződésből eredő jogok és terhelik a szerződéses kötelezettségek. Az engedményezéssel követelést szerző alperes pedig nem vált alanyává a szerződéses jogviszonynak. Ennek körében utalt 10/2024. számú Jogegységi határozatban (a továbbiakban: 10/2024. JEH) kifejtettekre is, és hangsúlyozta, hogy a szerződés felmondásának a joga alakítói jog, ezért az nem szállt át az engedményezésre.

[12] Kiemelte: a felperes keresete azonban a támadott felmondás érvénytelenségének, közokirati jellege hiányának megállapítására irányul, amely egyedül a szerződést kötő féllel vagy annak jogutódjával szemben érvényesíthető, amit az elsőfokú bíróság elmulasztotta vizsgálni. Mivel a keresettel érvényesített jog a felperest az alperessel szemben nem illeti meg, a másodfokú bíróság osztotta az alperes azon fellebbezési hivatkozását, hogy a felperes a keresetét nem a megfelelő személlyel szemben terjesztette elő. Mindezek miatt a másodfokú bíróság az alperes passzív perbeli legitimációjának hiánya miatt az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította, ezért a további fellebbezési hivatkozásokat érdemben nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[13] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 51. §-át, 237. §-át, 369. § (4) bekezdését, 370. § (4) bekezdését.

[14] Érvelése szerint a 10/2024. JEH az elsőfokú ítélet meghozatalát követően kelt, a másodfokú bíróság – az anyagi pervezetés eszközeinek alkalmazásával – akkor járt volna el a jogszabályoknak megfelelően, ha az anyagi pervezetés körében a 10/2024. JEH határozatban foglaltak szerint tájékoztatást ad a részére, hogy a pert nem az alperessel, hanem az O. Nyrt.-vel szemben kell megindítani. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a BH 1995.323. számon közzétett eseti döntésre.

[15] A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak a Pp. 369. § (4) bekezdése, valamint a Pp. 370. § (4) bekezdése alapján – az anyagi pervezetés körében – tájékoztatnia kellett volna őt arról, hogy a pert nem az ellen indította, akivel szemben az igénye érvényesíthető. Érvelése szerint amennyiben ugyanis a jogi érvelés körében előadottak hiányosak, nem kellően részletezettek vagy ellentmondóak, úgy a perfelvételi szakban az anyagi pervezetés eszközeinek alkalmazása során kell az elsőfokú bíróságnak felhívnia a fél

figyelmét erre. Álláspontja szerint ezek hiánya sem a keresetlevél visszautasítását, az eljárás megszüntetését, sem a kereset elutasítását önmagában nem eredményezheti.

[16] Állította, hogy az elsőfokú eljárás lényeges szabályának megsértése – az anyagi pervezetés hiánya – az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lett volna lehetséges, ezért szerinte a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezéséről kellett volna döntenie a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

[17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[18] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[19] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

[20] A felülvizsgálati eljárásnak a Pp. 423. § (1) bekezdésében foglalt korlátai miatt a Kúria rögzíti, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében nem tette vitássá a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy a kereseti igénye a kölcsönszerződés hitelezői pozíciójába lépett O. Nyrt.-vel szemben lett volna érvényesíthető, de az alperessel szemben nem. Következésképp a jogerős ítéletnek az az anyagi jogi következtetése, hogy a kereset az alperes passzív perbeli legitimációjának hiánya miatt alaptalan, érdemben nem volt felülbírálható.

[21] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a felülvizsgálati eljárásban a Kúriának kizárólag abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az anyagi pervezetés szabályait a másodfokú bíróság megsértette-e azzal, hogy nem tájékoztathatta a felperest arról, hogy olyan alperest perel, akivel szemben igényét nem érvényesítheti.

[22] E kérdéssel kapcsolatban mindenekelőtt abból kell kiindulni, hogy a jogerős ítélet helytállóan – a következetes bírói gyakorlatnak megfelelően (többek között: Kúria Pfv.21.096/2024/5.) – mutatott rá arra, hogy a konkrét esetben az alperes passzív perbeli legitimációjának hiánya nem eljárásjogi kérdésként (perelőfeltételként) merült fel, hanem a kereset érdemi elbírálására tartozó anyagi jogi kérdésként jelentkezett a perben.

[23] Ilyen esetben azonban – a téves felülvizsgálati érveléssel szemben – a bíróságot a helyes alperes személyét illetően az anyagi pervezetés szabályai szerint nem terheli tájékoztatási kötelezettség a felperes irányába. A téves perlés ugyanis a felperes alperessel szembeni anyagi (passzív) perbeli legitimációjának hiányát, vagyis azt jelenti, hogy a felperes az általa érvényesített jogot nem az anyagi jogszabályokból kikövetkeztethető vagy az anyagi jogszabályokban meghatározott személlyel szemben érvényesíti. A perbeli (passzív) legitimáció meglétéről vagy annak hiányáról azonban a bíróság csak az érdemi határozatában

foglalhat állást, ezért nem tájékoztathatja az anyagi pervezetés körében a felperest arról, ha olyan alperest perel, akivel szemben igényét nem érvényesítheti. A felperes a bíróság tájékoztatásának hiányában saját keresete jogi hibájának felismerésével vagy az alperes védekezéséből juthat csak arra a következtetésre, hogy rossz alperest perel.

[24] Ez következik az anyagi pervezetés fogalmi mibenlétéből, amely jogintézmény lényege, hogy a bíróság a közrehatási tevékenységével a perkoncentráció érvényesülése érdekében hozzájárul ahhoz, hogy a felek eljárási kötelezettségeiket teljesíthessék. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a perbeli rendelkezés joga (Pp. 2. §) tény-, jogállítás, kérelem, vagy az alperes személyének a megjelölését illetően – ide nem értve az eljárásjogi perbeli legitimáció jelen perbelitől alapvetően eltérő eseteit [Pp. 176. § (2) bekezdés b) pont] – ne a feleket illetné. Ebből következően az anyagi pervezetés a hivatalból észlelendő tény kivételével nem terjedhet ki a kereseti kérelmet meghaladó anyagi jogi iránymutatást magában foglaló tájékoztatásra. Így értelemszerűen arra sem, hogy a bíróság a felperes tudomására hozza, hogy adott esetben mely alanyi jog érvényesítése vezethetne az alperessel szembeni keresete eredményességéhez, avagy azt, hogy az előterjesztett kereset – vagyis az általa érvényesített jog az anyagi jogszabályokból következően – helyesen konkrétan mely személlyel szemben érvényesítő.

[25] A fentiek alapján tévesen hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az eljáró bíróságok megsértették volna az anyagi pervezetés szabályait, amikor nem tájékoztatták őt arról, hogy az előterjesztett igénye az anyagi jog szabályai szerint nem az alperessel szemben érvényesíthető. Ilyen kötelezettség ugyanis az anyagi pervezetés szabályai szerint a bíróságokat nem terheli.

[26] Alaptalanul érvelt a felperes felülvizsgálati kérelme alátámasztásaként a BH 1995.323. számon közzétett eseti döntésben foglaltakra is. E körben a Kúria hangsúlyozza, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát kizárólag az ügy érdemére kiható jogszabálysértés miatt kérte, arra nem hivatkozott, hogy az a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérne. Erre alappal nem is hivatkozhatott, mert a felülvizsgálati kérelmében megjelölt határozat nem precedens. A Pp. 406. § (1) bekezdése második fordulatának alkalmazásában ugyanis a Kúria közzétett határozata alatt a Pp. 346. § (5) bekezdésére, illetve a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel főszabály szerint a Kúria 2012. január 1. után meghozott, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatait kell érteni (Kúria Pfv.VI.20.426/2024/2., Gfv.III.30.134/2023/5.). A felperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt eseti döntés, a Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.315/1994. számú határozata viszont 2012. január 1-jét megelőzően született, tartalma emiatt nem lett volna vizsgálat alá vonható, az attól való eltérésre a felperes felülvizsgálati kérelmében megalapozottan nem is hivatkozhatott volna.

[27] Mindezek miatt a Kúria csak utal arra, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt határozat esetében az eljáró bíróságok a jogvitát nem is a jelen perben alkalmazandó Pp., hanem még a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény szabályai szerint bírálták el. Következésképpen abban a kizárólag a Pp. alkalmazása körében értelmezhető anyagi pervezetés és annak szabályainak az alkalmazása fel sem merülhetett, tehát fogalmilag is kizárt, hogy e határozattól a jogerős ítélet jogkérdésben eltérhetett volna.

[28] A kifejtettek értelmében a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és emiatt érdemben vizsgálható okból nem jogszabálysértő. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[29] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem miatt a felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes jogi képviselőjével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése, 4/A. §-a alapján a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányban álló, áfával növelt összegben felszámított ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

[30] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. §-a szerint alkalmazandó 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A döntés elvi tartalma

[32] Az anyagi pervezetés a hivatalból észlelendő tény kivételével nem terjedhet ki a kereseti kérelmet meghaladó anyagi jogi iránymutatást magában foglaló tájékoztatásra. Így értelemszerűen arra sem, hogy a bíróság a felperes tudomására hozza, hogy adott esetben mely alanyi jog érvényesítése vezethetne az alperessel szembeni keresete eredményességéhez, avagy azt, hogy az előterjesztett kereset – az általa érvényesített jog az anyagi jogszabályokból következően – helyesen konkrétan mely személlyel szemben érvényesítő.

Budapest, 2025. szeptember 16.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző